

УДК [391-037:001.891](477:474.5)

DOI <https://doi.org/10.32782/uad.2022.spec.5>**Никорак Олена Іванівна,**

докторка мистецтвознавства, професорка,
провідна наукова співробітниця відділу народного мистецтва
Інституту народознавства
Національної академії наук України
ORCID ID: 0000-0003-0887-8929
e-mail: olenanykorak@gmail.com

Герус Людмила Мечиславівна,

докторка історичних наук, старша наукова співробітниця,
завідувачка відділу народного мистецтва
Інституту народознавства
Національної академії наук України
ORCID ID: 0000-0002-5931-3816
e-mail: ludmilagerus@gmail.com

Козакевич Олена Романівна,

кандидатка мистецтвознавства,
наукова співробітниця відділу народного мистецтва
Інституту народознавства
Національної академії наук України
ORCID ID: 0000-0002-8742-4337
e-mail: kozakevych.olena@gmail.com

Куцир Тетяна Василівна,

кандидатка мистецтвознавства,
наукова співробітниця відділу народного мистецтва
Інституту народознавства
Національної академії наук України
ORCID ID: 0000-0002-6522-0640
e-mail: sonechko_29@ukr.net

УКРАЇНСЬКО-ЛИТОВСЬКІ НАУКОВО-ДОСЛІДНІ ПРОЄКТИ З ДОСЛІДЖЕННЯ ЕТНОГРАФІЧНОГО ТЕКСТИЛЮ: НАЛАГОДЖЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ СПІВПРАЦІ, ВИВЧЕННЯ ДЖЕРЕЛ ТА АРТЕФАКТІВ, ОБМІН ДОСВІДОМ

У статті висвітлено співпрацю науковців Інституту народознавства НАН України та Каунаського технологічного університету в дослідженні етнографічного текстилю обох країн як однієї із складових культурної взаємодії, що сприяє європейській інтеграції України. Протягом 2018–2019 рр. було реалізовано проєкт «Орнаментика етнографічного текстилю Західної України та Литви: універсальні й унікальні параметри», продовженням студій якого стала науково-дослідна робота (НДР) «Унікальні технології етнографічного текстилю: досвід збереження в Західній Україні та Литві» (2022–2023). Перший з них був скерований на налагодження наукових контактів між вченими, опрацювання й фіксацію українських та литовських джерел і артефактів, вивчення фахової літератури. Другий, натомість, має на меті проаналізувати й узагальнити зібраний матеріал, а також з'ясувати, у який спосіб можливе збереження та запровадження давніх унікальних технологій виготовлення та декору етнографічного текстилю у сучасному виробництві. У статті основну увагу звернено на передумови виникнення проєкту, основні завдання, які науковці ставили перед собою при його узгодженні, результати першої НДР та вихід на якісно новий рівень у другому з них. Пріоритетом проєкту 2018–2019 рр. стала робота з текстильними виробами інтер'єрного призначення, зокрема, покривалами та рушниками. Працюючи у музеях Західної України та Литви, вчені проаналізували універсальні та унікальні параметри орнаментики цих типологічних груп, на основі порів-

няльного аналізу з'ясували художні особливості кожної з них. Окрему увагу було приділено формуванням музейних збірок обох країн, особливостям експонування етнографічного текстилю та застосування його в родинній та календарній обрядовості. Оскільки найбільше подібностей у декорі виробів зумовлено техніками ткацтва, їхнє дослідження стало пріоритетом наступного проекту.

Ключові слова: Україна, Литва, євроінтеграція, співпраця, етнографічний текстиль, музей, декор.

Nykorak Olena, Herus Lyudmyla, Kozakevych Olena, Kutsyr Tetiana. THE UKRAINIAN-LITHUANIAN RESEARCH & DEVELOPMENT PROJECTS ON ETHNOGRAPHIC TEXTILE INVESTIGATION: ESTABLISHMENT OF INTERNATIONAL COOPERATION, STUDY OF SOURCES AND ARTIFACTS, EXCHANGE OF EXPERIENCE

In the article, the cooperation of scientists from the Ethnology Institute of the National Academy of Sciences of Ukraine and the Kaunas University of Technology in the study of both countries ethnographic textiles as one of the components of cultural interaction that contributes to the European integration of Ukraine are clarified. The project «Ornamentation of West Ukrainian and Lithuanian Folk Textile: Universal and Unique Parameters» was implemented during 2018–2019, the continuation of which studies became the research & development (R&D) work «Unique Technologies of Ethnographic Textile: Experience of Preservation in Western Ukraine and Lithuania» (2022–2023). The first of them was aimed at establishing scientific contacts between scholars, studying and fixation Ukrainian and Lithuanian sources and artifacts, and researching specialized literature. The second one, however, aims to analyze and summarize the gathered material, as well as to discover how it is possible to preserve and introduce the ancient unique technologies of making and decorating ethnographic textiles in modern production. In the article, the main attention is paid to the prerequisites for the arise of the project, the main tasks that the scientists set before themselves when agreeing on it, the results of the first R&D, and the entry to a qualitatively new level in the second of them. The priority of the 2018–2019 project was the work with textile items for interior use, in particular, bedspreads and towels. Working in the museums of Western Ukraine and Lithuania, scientists have analyzed the universal and unique ornamentation parameters of these typological groups, and on the basis of a comparative analysis have found the artistic features of each of them. Special attention was given to the formation of both countries museum collections, the features of exhibiting ethnographic textiles, and their use in family and calendar rituals. As the most similarities in the items decoration are due to the weaving techniques, their research became the priority of the next project.

Key words: Ukraine, Lithuania, European integration, cooperation, ethnographic textiles, museum, decor.

Вступ. Глобальна трансформація міжнародного порядку на початку 1990-х рр. стала для України важливим підґрунтям у здобутті незалежності. Відтоді наша держава безперервно та активно декларує необхідність та готовність стати частиною Європейського Союзу. В сучасних реаліях європейська інтеграція України — один із пріоритетних напрямків державотворчих процесів [1, с. 4–11, 37–38; 2, с. 128–132]. Надзвичайно гостро постало це питання в умовах суспільно-політичних викликів, одним з яких є війна, розв'язана російською федерацією. Утім, саме українська ідентичність, зокрема, мова та мистецтво, стали важливими чинниками ствердження українців як нації та, водночас, готовності до інтеграції у світові культурні процеси.

Входження України в європейську спільноту передбачає зближення держав на різних рівнях. Окрім економічних та безпекових переваг, інтеграція зумовлює засвоєння європейських цінностей та повноцінне входження

у культурне середовище країн Європейського Союзу. Міждержавна взаємодія відбувається також через наукову співпрацю та культурні обміни. Так, традиційне мистецтво є, з одного боку, яскравим виразником національної ідентичності, а з іншого — самобутнім явищем, елементи якого відображають історію держави, її економічні та культурні зв'язки тощо. Дослідження спільних художніх тенденцій у творах українського традиційного мистецтва із аналогічними виробами інших країн Європи доводять, що його розвиток відбувався у загальному європейському руслі.

Закономірно, що найбільш результативними є пошуки паралелей у творах народного мистецтва сусідніх з Україною країн, або ж тих, які тривалий час перебували у складі спільних з Україною державних утворень. Однією з таких є Литва. Не заважаючи на розбіжності в історичному розвитку та географічну близькість, відомостей про литовське народне мистецтво в українській історіографії обмаль. Саме тому

в 2017 р. українські та литовські науковці об'єдналися для вивчення етнографічного текстилю обох країн – явища багатозначного і різнорівневого, з давньою історією та значними технологічними напрацюваннями й мистецьким досвідом майстрів, цінним для нащадків. При формуванні декору західноукраїнських текстильних виробів тісно переплелася національна традиція, яка є основою творчості, та окремі взаємовпливи мистецтва сусідніх етносів. Виявленні паралелі – свідчення тривалого розвитку плетіння, в'язання, ткацтва, вишивки, мережива в подібних умовах етнокультурних контактів і взаємних запозичень.

Мета статті – проаналізувати результати реалізації українсько-литовських проєктів з дослідження етнографічного текстилю у контексті євроінтеграційних процесів в Україні. Основну увагу приділено результатам виконання першого з двох проєктів, який на момент написання статті був успішно завершений. Зокрема окреслено напрямки роботи у наступному, другому з них, які базуються на результатах першого.

Матеріали та методи. В основі статті — проєктні пропозиції та звітна документація НДР, наукові та науково-популярні статті, які були опубліковані за результатами реалізації українсько-литовських проєктів між науковцями Інституту народознавства НАН України та Каунаського технологічного університету, фото та відеоматеріали, отримані під час спільної роботи вчених обох країн. Під час написання статті були використані загальнонаукові методи абстрагування, аналізу, узагальнення, класифікації, а також метод мистецтвознавчого аналізу, аналогії, реконструкції та порівняння при дослідженні пам'яток етнографічного текстилю України та Литви.

Результати. Стратегічний курс держави на набуття повноправного членства України в ЄС передбачає діалог з державами-членами Європейського Союзу у відповідних сферах співробітництва. Співпраця між науковцями Інституту народознавства НАН України та Каунаським технологічним університетом розпочалася у 2017 р. на етапі підготовки проєктної пропозиції. Зважаючи на значний досвід учасників кожної зі сторін у вивченні

етнографічного текстилю, було вирішено провести роботу на двох взаємодоповнюючих рівнях: міжнародному (на основі українських та литовських пам'яток) та міждисциплінарному – вивчення технологічних та художніх особливостей текстильних виробів обох країн.

Реалізація українсько-литовського науково-дослідного проєкту з дослідження етнографічного текстилю Західної України та Литви відбувається відповідно до Пункту 10 «Плану заходів з реалізації стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору» від 20 квітня 2019 р., який декларує сприяння та реалізацію освітніх програм, проведення наукових досліджень з питань європейської історії, культури, мистецтва, права, політики та економіки [3]; бюджетної програми на 2022 р. за КПКВК 2201380 «Виконання зобов'язань України у сфері міжнародного науково-технічного та освітнього співробітництва, участь у рамковій програмі Європейського Союзу з досліджень та інновацій» [4]; Угоди між Урядом України та Урядом Литовської Республіки про співробітництво в галузі освіти, науки та культури від 04.08.1993 р. [5].

У проєкті «Орнаментика етнографічного текстилю Західної України та Литви: універсальні й унікальні параметри» (2018–2019 рр.) брали участь учені відділу народного мистецтва Інституту народознавства НАН України: д.мист., проф. О. Никорак, к.мист., с.н.с. Л. Герус, к.мист., с.н.с. О. Федорчук, к.мист. О. Болюк, к.мист. О. Козакевич, Т. Куцир та науковці з відділу інженерії Каунаського технологічного університету: д.т.н. Е. Кумпікайте, д.т.н. Д. Мілашене, д.т.н. Ж. Рукуйжене, Е. Ненартавічюте, Г. Лаурецкене, І. Тауткуте-Станкувене. Керували проєктом О. Никорак з українського боку та Е. Кумпікайте – з литовського.

У рамках реалізації українсько-литовського проєкту відібрано і досліджено найбільш характерні для етнографічних районів Західної України (Полісся, Волинь, Опілля, Бойківщина, Покуття, Гуцульщина, Буковина) та Литви (Аукштайтія, Жемайтія, Дзукія, Сувалкія/Судува, Мала Литва) вироби побутового й обрядового призначення. Авторський

колектив провів наукові студії з виявлення артефактів українського та литовського мистецтва у шести музеях Литви: Музеї народного побуту Литви (с. Румшишкес, район Кайшядоріс), Етнографічному музеї Кретінги (м. Кретінга), Музеї історії Малої Литви (м. Клайпеда), Національному музеї Литви (м. Вільнюс), Національному художньому музеї (м. Вільнюс), Національному художньому музеї М. К. Чюрльоніса (м. Каунас) та дев'яти музеях України: Музеї етнографії та художнього промислу Інституту народознавства НАН України, Національному музеї у Львові ім. А. Шептицького, Радивилівському районному історичному музеї, Національному музеї народного мистецтва Гуцульщини та Покуття (м. Коломия Івано-Франківської обл.), Косівському музеї народного мистецтва і побуту Гуцульщини (м. Косів Івано-Франківської обл.), Івано-Франківському краєзнавчому музеї, Музеї народної архітектури і побуту Прикарпаття (с. Кринос Галицького р-ну Івано-Франківської обл.), Волинському краєзнавчому музеї (м. Луцьк), Музеї етнографії Волині та Полісся при Східноєвропейському національному університеті ім. Лесі Українки (м. Луцьк).

Етнографічний текстиль в експозиціях музеїв Литви (с. Румшишкес, м. Кретінга, м. Клайпеда, м. Вільнюс), з якими ознайомилися вчені під час виконання проєкту, є виразною групою пам'яток декоративно-прикладного мистецтва, чисельно збереженою та представленою в музейних експозиціях, головним чином, в інтер'єрах жител. Це ткані вироби для облаштування помешкання, які виконували водночас практичну, декоративну та обрядову функції, а також ткані компоненти в ансамблях одягу.

При формуванні колекцій головну увагу було звернено на естетичні якості тканин, оздоблених тканими, вибитими, вишитими, в'язаними чи мереживними візерунками. Тому більшість тканин, призначених для щоденного вжитку, у фондах музеїв Західної України та Литви представлені фрагментарно. Зібрані експонати репрезентують не лише історичну, але й художню вартість і відображають своєрідність декору різних історико-

етнографічних районів країн. Вони використовувались в основному під час сімейних та релігійних свят і відрізнялись від повсякденних виробів матеріалами вищої якості, більш виразною структурою, фактурою, вишуканою орнаментикою. Досвід репрезентації етнографічного текстилю у литовських музеях має багато спільних рис з експозицією аналогічних артефактів у музеях України.

У процесі реалізації НДР «Орнаментика етнографічного текстилю Західної України та Литви: універсальні й унікальні параметри» (2018–2019 рр.) дослідники зосередили основну увагу на вивченні окремих типів традиційних тканих виробів, зокрема, покривал і рушників, дещо менше – пошивок, скатертин, а також одягових виробів – сорочок, запасок, та доповнень до вбрання – поясів, очіпків, «решінес» («нараквиць»), хусток, в'язаних шкарпеток, рукавиць.

Вивчення покривал Західної України та Литви дозволило виділити універсальні параметри їхньої орнаментики. Із найбільш давніх лляних і конопляних покривал литовців та українців зустрічаються вироби з ідентичними ахроматичними (чорно-білими, чорно-сірими) і поліхромними (чорно-червоними) смугастими та клітчастими композиціями.

Спільними для етнографічного текстилю обох країн є багаторемісні покривала (зазвичай, чотири-, рідше шести-, восьми-ремісні). В Україні вони набули поширення у 1950–1960-х рр. на Волині і Поліссі під впливом ткацтва Білорусі і Литви. Композиції орнаментів виробів вирізняються складними ритмами мотивів і багатством кольорових сполук. Схеми розташування і горизонтальних, і вертикальних, вузьких стрічок та ширших площин співзвучні з темпоритмами смугастих виробів. Ідентичні й схожі за силуетами мотивів і схемами їх групування чотириремісні покривала масово поширені у різних регіонах Литви – Аукштайтії, Дзукії, Малій Литві і Жемайтії. Порівняно з українськими аналогами, їм характерна більша різноманітність і поліваріативність композиційних схем, ретельна розробка форм мотивів і широкий спектр поєднання кольорів [6, с. 85].

У Литві (в Дзукії, Жемайтії і Аукштайтії) були у вжитку покривала, виконані перебором. Вони характерні багатоманіттям геометричних і стилізовано-рослинних мотивів, а також рапортно-смугастими, сітчастими з виділенням центру й кайми композиційними схемами. З-поміж українських узорних покривал такі вироби займають незначне місце. Вони зрідка зустрічаються на Волині й Українському Поліссі і по силуету мотивів, схемам їх розміщення, певним чином нагадують однотипні вироби сусідніх Білорусі та Литви.

У процесі дослідження у Національному музеї Литви (м. Вільнюс) виявлено унікальне покривало, зшите із більш ніж 40 поясів [7, с. 9]. На українських теренах аналогі такому виробу відсутні.

Опрацьовані під час виконання НДР литовські рушники створені техніками полотняного та саржевого переплетень, перебірного та багаторемізного ткацтва. Для українських пам'яток цієї типологічної групи остання з них застосовувалась спорадично. Традиційними матеріалами для ткання литовських рушників були доробні та промислові лляні, промислові бавовняні, рідше – вовняні нитки. У західноукраїнських виробках для основи часто використовувалась лляна і конопляна пряжа, а бавовняні та вовняні нитки, з-посеред яких часто вживаною була «волічка» – для оздоблення.

Кольорова гама литовських рушників будувалась на співставленні різних відтінків вибілених і невибілених лляних ниток. Інколи для посилення декоративності ткани, вишиті чи плетені орнаментальні смуги виконували червоним кольором, червоним і чорним або червоним і синім. Такий обмежений колорит характерний для виробів півночі Західної України. У рушниках Покуття та Гуцульщини візерункові смуги будувались на поєднанні чорних, червоних, синіх, зелених, помаранчевих, жовтих, інколи – фіолетових, рожевих барв.

У вишитій оздобі литовських рушників домінували ініціали. Найчастіше їх виконували хрестиком, рідше – гладдю. Вони різняться за розмірами і складністю накреслення

форм: від простих і невеликих до великих і складних із додатковими вигнутими елементами. Окрім ініціалів часто застосовували рослинні мотиви, рідше – геометричні, орнітоморфні чи антропоморфні.

Одним з різновидів оздоблення етнографічних рушників Литви та Західної України є мереживо, виготовлене різними техніками і технічними прийомами. Такий спосіб декорування поширився від кінця XIX ст. та значно урізноманітнівся упродовж першої третини XX століття. На окремих територіях України та Литви ажурний декор рушників був доволі розповсюджений і розмаїтий.

Від XIX ст. широкого вжитку набуває в'язання гачком. За допомогою цієї техніки створювали та поєднували щільні та ажурні площини безпосередньо у процесі роботи. Смуги, які вшивали між полотнища виробу, вив'язували завширшки від 2 до 10 см. Протилежні кінці оздоблювали фігуративно, переважно у вигляді «зубців» різних обрисів або заокруглених фестонів.

Окрім технологічних, художньо-естетичних та орнаментальних особливостей етнографічного текстилю обох країн, вчені також вивчали застосування таких виробів у звичаях та обрядах Західної України та Литви. Поліфункціональне символічне значення в західноукраїнській родинній та календарній обрядовості мав рушник. Його використовували, зокрема, у весільній обрядовості. В українців під час сватання дівчина на знак згоди на заміжжя на хлібі (або мисці з житом) підносила старостам рушники і пов'язувала їх ними. Із загорнутим у рушник чи хустину хлібом молоді запрошували на весілля. Подекуди рушником обв'язували хліб чи «колач», у який встромляли «деревце» [8, с. 1099].

У литовських музеях, найприклад, у Музеї народного побуту Литви (с. Румшишкес), в експозиції особливу увагу приділено декоративному значенню рушників в інтер'єрі традиційного житла, які вішали на спеціальні полиці. Аналогі такого ж застосування рушників трапляються у музеях Закарпаття. Поряд із рушниками важливе значення у родинній та весільній обрядовості Литви мали узорноткані пояси. Увійшовши до

оселі нареченого після весілля, молода повинна була покласти біля печі різнобарвний пояс, отримуючи таким чином прихильність домашнього вогнища [10].

Висновки. У результаті студій упродовж 2018–2019-х рр. з'ясовано, що найбільше подібностей у декорі виробів обраних типологічних груп текстилю зумовлено техніками ткання. Тому пріоритетом наступного проєкту (2022–2023 рр.) стало, передусім, методичне продовження і поглиблення вже здійснених досліджень ткацьких технік з виходом на новий, якісно вищий рівень, наукових результатів, узагальнень отриманих даних: технологічних, мистецтвознавчих, етнологічних.

Новий проєкт авторського колективу (з української сторони – д.мист., проф. О. Никорак, д.і.н., к.мист., с.н.с. Л. Герус, к.мист. О. Козакевич, к.мист. Т. Куцир; з литовської – д.т.н. Е. Кумпікайте, д.т.н. Д. Мілашене, д.т.н. Ж. Рукуйжене, Е. Ненартавічюте, О. Белухіна) скерований на виявлення давніх найхарактерніших універсальних та унікальних технологій виготовлення текстильних виробів у Західній Україні та Литві; дослідження спільних та відмінних рис технологічних параметрів (сировина та її обробка, знаряддя, техніки й прийоми створення) тканих,

в'язаних і плетених виробів, типових для обох країн; з'ясування сучасного стану текстильної галузі та перспективи застосування в ній давніх технологій. На основі зібраного і систематизованого матеріалу українські та литовські вчені з'ясовуватимуть можливості використання набутого досвіду в сучасній творчій практиці, а також окреслюватимуть перспективу та розроблять методичні поради щодо активізації запровадження давніх унікальних технологій у виготовлення сучасних текстильних виробів.

У рамках виконання НДР «Унікальні технології етнографічного текстилю: досвід збереження в Західній Україні та Литві» у 2022 р. було заплановано візити литовських науковців до України, які скасовано у зв'язку із воєнним станом. Однак, передбачено один візит науковців відділу народного мистецтва Інституту народознавства НАН України в Литву (м. Каунас) для поповнення джерельної бази та обміну науковою інформацією. Під час відрядження заплановано вивчення принципів створення традиційних тканих і плетених поясів у Каунаському технологічному університеті.

Результати виконання проєкту у 2022 р. буде висвітлено у наступних публікаціях.

Література:

1. Bajor P. Kierunek Zachód. Polityka integracji europejskiej Ukrainy po 1991 roku. Kraków : Księgarnia Akademicka, 2015. 216 s.
2. Kulturowy wymiar integracji europejskiej. Kазus Ukrainy / red. E. Szczot. Lublin : KUL, 2018. 204 s.
3. План заходів з реалізації стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору, відповідно до Указу Президента України від 20.04.2019 № 155 «Питання європейської та євроатлантичної інтеграції». / Верховна рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0606915-21#Text> (дата звернення : 16.08.2022).
4. Наказ : Про затвердження паспорта бюджетної програми за КПКВК 2201380 на 2022 рік / Міністерство освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/budzhzet/2022/Pasporty.byudzhzet.prohram/02/18/Nakaz-202-18.02.2022.Pro.zatv.pasporta-2201380.na.2022.pdf> (дата звернення : 16.08.2022).
5. Угода між Урядом України та Урядом Литовської Республіки про співробітництво в галузі освіти, науки та культури від 4 серпня 1993 року / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/440_049#Text (дата звернення 16.08.2022).
6. Никорак О., Куцир Т., Кумпікайте Е., Мілашене Д., Рукуйжене Ж., Ненартавічюте Е. Західноукраїнські та литовські покривала: паралелі етномистецької традиції декору. *Народознавчі зошити*. 2020. № 1(151). С. 60–92.
7. Звіт про науково-дослідну роботу за договором № М/23-2019 від 27.05.2019 р. «Орнаментика етнографічного текстилю Західної України та Литви: універсальні й унікальні параметри». НАН України, Інститут народознавства. Керівник Никорак О. І. Львів, 2019. ДР 0119U101854. 49 с.
8. Герус Л. М. Хліб і тканина в обрядовості українців: функції та змістове навантаження. *Народознавчі зошити*. 2018. № 5(143). С. 1096–1105.
9. Никорак О. І. Українська народна тканина ХІХ–ХХ ст. Типологія, локалізація, художні особливості. Ч. 1. Інтер'єрні тканини (за матеріалами західних областей України). Львів, 2004. 584 с.

10. Belonogoff C. The Lithuanian Wedding a Family Celebration. *The Baltic Times*. September 15, 1997. URL: <https://www.draugas.org/news/customs-traditions-the-lithuanian-wedding-a-family-celebration/> (дата звернення : 01.09.2022).

References:

1. Bajor, P. (2015). Kierunek Zachód. Polityka integracji europejskiej Ukrainy po 1991 roku [West direction. The policy of Ukraine's European integration after 1991] Kraków: Księgarnia Akademicka [in Polish].
2. Szczot, E. (Ed.). (2018). Kulturowy wymiar integracji europejskiej. Kазus Ukrainy [Cultural dimension of European integration. The case of Ukraine]. Lublin : KUL [in Polish].
3. Ukaz Prezidenta Ukrainy № 155 vid 20.04.2019 «Pytannia yevropeiskoi ta yevroatlantychnoi intehratsii» [Decree of the President of Ukraine of 20.04.2019 № 155 «Issues of European and Euro-Atlantic integration»]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0606915-21#Text> (Last accessed : 16.08.2022) [in Ukrainian].
4. Nakaz Ministerstva osvity i nauky Ukrainy «Pro zatverdzhennia pasporta biudzhetnoi prohramy za KPKVK 2201380 na 2022 rik» [Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine «On approval of the passport of the budget program according to KPKVK 2201380 for 2022»]. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/budzhet/2022/Pasporty.byudzhet.prohram/02/18/Nakaz-202-18.02.2022.Pro.zatv.pasporta-2201380.na.2022.pdf> (Last accessed 16.08.2022) [in Ukrainian].
5. Uhoda mizh Uriadom Ukrainy ta Uriadom Lytovskoi Respubliky pro spivrobotnytstvo v haluzi osvity, nauky ta kultury vid 4 serpnia 1993 roku [Agreement between the Government of Ukraine and the Government of the Republic of Lithuania on cooperation in the field of education, science and culture of August 4, 1993] URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/440_049#Text (Last accessed : 16.08.2022) [in Ukrainian].
6. Nykorak, O., Kutsyr, T., Kumpikaitė, E., Mīlašienė, D., Rukuižienė, Ž., Nenartavičiūtė, E. (2020). Zakhidnoukrainski ta lytovski pokryvala: paraleli etnomystetskoj tradytsii dekoru [Western Ukrainian and Lithuanian bedspreads: décor ethno-artistic tradition parallels]. *The Ethnology Notebooks*, 1(151). 60–92 [in Ukrainian].
7. Nykorak, O. (2019). Zvit pro naukovo-doslidnu robotu za dohovorom № M/23-2019 vid 27.05.2019 r. «Ornamentyka etnohrafichnoho tekstyliu Zakhidnoi Ukrainy ta Lytvy: universalni y unikalni parametry» [Report on research work under contract No. M/23-2019 dated 05/27/2019 «Ornamentation of West Ukrainian and Lithuanian Folk Textile: Universal and Unique Parameters»]. NAN Ukrainy, Instytut narodoznavstva [in Ukrainian].
8. Herus, L. (2018). Khlib i tkanyna v obriadovosti ukraintsiv: funktsii ta zmistove navantazhennia [Bread and Cloth in Ukrainian Rituality: Functions and Semantics] *The Ethnology Notebooks*, 5 (143). 1096–1105 [in Ukrainian].
9. Nykorak, O. (2004). The Ukrainian Traditional Folk Cloths of XIX and XX cc. Part I. Interior Cloths (Based on Materials from Ukrainian Western Regions). Lviv: Ethnology Institute of NAS of Ukraine [in Ukrainian].
10. Belonogoff, C. (1997) The Lithuanian Wedding a Family Celebration. *The Baltic Times*. September 15, 1997. URL: <https://www.draugas.org/news/customs-traditions-the-lithuanian-wedding-a-family-celebration/> (Last accessed 01.09.2022) [in English].